

1 The Gemara had said ונאמר לפניו הללויה - we praise Hashem with הללויה. The Gemara discusses lots of words that seem to end with Hashem's name, including כסיה, ידידיה and מרחביה, and whether they are one or two words.

1

נאמר לפניו הללויה

The Gemara discusses...

ידידיה
כסיה
מרחביה

...whether they're one or two words

2 The Gemara later quotes מחלוקת whether the word הללויה is usually used as the last word of a chapter, or the first word of the next chapter. There are certain chapters in תהלים where everybody agrees it is the first word of a chapter. The Gemara tries to connect this מחלוקת to a discrepancy in how different תנאים report the opinion of בית שמי about how much הלל to say before the meal at the סדר, but ultimately concludes that the discrepancy is about something else entirely.

2

מחלוקת

Whether the word הללויה is usually used as the...

Last word of a chapter

First word of the next chapter

Certain chapters in תהלים everybody agrees is the First word of a chapter

3 אמר רב יהודה אמר שמואל שיר שבתורה משה וישראל אמרוהו בשעה כלל - The שירה in the תורה was sung by משה and ישראל when they emerged from the sea. הלל, on the other hand, instituted it - נביאים שביניהן תקנו להן לישראל, ופרק ופרק - At various intervals, such as the ימים טובים. ועל כל צרה וצרה שלא תבא עליהן ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן. And when saved from any צרה, to praise Hashem for their redemption.

3

אמר רב יהודה אמר שמואל

הלל

on the other hand

נביאים שביניהן תקנו להן לישראל על כל פרק ופרק ועל כל צרה וצרה שלא תבא עליהן ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן

שיר שבתורה

משה וישראל אמרוהו בשעה שעלו מן הים

4 The Gemara cites a Braisa in which there are two opinions as to the authorship of הלל. Some hold, as mentioned earlier; משה וישראל אמרוהו בשעה שעלו מן הים - משה and ישראל said it when they emerged from the sea. Others hold; דוד אמרו - That דוד המלך said הלל when saved from his many travails.

4

2 opinions as to the AUTHORSHIP of הלל

<p>דוד אמרו</p> <p>When saved from his many travails</p>	<p>משה וישראל אמרוהו</p> <p>בשעה שעלו מן הים</p>
--	--

5 The Gemara later quotes opinions that it was first said in the days of יהושע after defeating the kings of כנען, or in the days of דבורה and ברק after defeating סיסרא, or when חזקיהו המלך defeated נבוכדנצר, or when חנניה מישאל ועזריה defied סנחריב, or in the days of מרדכי and אסתר when they were saved from המן.

5

The Gemara later quotes opinions

<p>In the days of יהושע</p> <p>After defeating the kings of כנען</p>	<p>In the days of דבורה & ברק</p> <p>After defeating סיסרא</p>	<p>When חזקיהו המלך defeated סנחריב</p>
<p>When חנניה מישאל ועזריה defied נבוכדנצר</p>	<p>In the days of אסתר and מרדכי</p> <p>When they were saved from המן</p>	

6 תנו רבנן - the Gemara lists three opinions of who דוד המלך had in mind when he wrote תהלים:
 רבי אליעזר אומר כנגד עצמו אמרן - R' Eliezer said he was referring to himself.
 רבי יהושע אומר כנגד ציבור אמרן - R' Yehoshua said he was referring to the entire ישראל.
 וחכמים אומרים יש מהן כנגד ציבור ויש מהן כנגד עצמו - The Chachamim say that when speaking in יחיד he refers to himself, but when speaking in רבים he refers to כלל ישראל.

6

תנו רבנן . . .

Who דוד המלך had in mind when he wrote תהלים

<p>רבי יהושע אומר כנגד ציבור אמרן</p>	<p>רבי אליעזר אומר כנגד עצמו אמרן</p>
<p>וחכמים אומרים</p> <p>יש מהן כנגד ציבור ויש מהן כנגד עצמו</p> <p>When רבים When יחיד</p>	

7 The Braisa continues: Where it says; לדוד מזמור - The Divine Presence first rested upon him, and he then recited שירה. Where it says; מזמור לדוד - Dovid Hamelech would first say שירה and then experience the שכונה, because אין השכינה שורה לא מתוך עצלות... עצבות... שחוק... קלות ראש... אלא Hashem's presence is not experienced in a state of laziness, sadness, laughter or lightheadedness, but only in a state of joy from a מצוה.

7

<p>מזמור לדוד מלמד שאמר שירה ואחר כך שרתה עליו שכונה</p>	<p>לדוד מזמור מלמד ששרתה עליו שכונה ואחר כך אמר שירה</p>
--	--

אין פלגינה לוי
לא מתוך עצלות... עצבות...
שחוק... קלות ראש...
אלא מתוך שמחה אל מצוה

8 - It is also important to be in a state of joy when learning, and in order to have good dreams. The גמרא asks that רב says that a תלמיד should sit in fear, and not joy, in front of his Rebbe? The גמרא gives two answers: הא ברבה הא בתלמיד - The Rebbe should have joy, and the תלמיד should have dread. The רבי should start with a דבדיחותא, a lightheaded comment, but say the שיעור in a more serious atmosphere.

8

אמר רב יהודה אמר רב
וכן לדבר הלכה...
וכן לחלום טוב

?

רב says:
A תלמיד should sit in fear
in front of his Rebbe?

With Joy
הא ברבה
הא בתלמיד
Should have
dread

הא מקמי דפתח
הא לבתר דפתח

9 וחותם בגאולה - the משנה said we conclude with a ברכה of גאולה. The Gemara points out that in the הגדה, and in ברכות שמע, קריאת שמע, we say; גאל ישראל - In past tense - Hashem who has redeemed ישראל - כלל ישראל - for we are praising Hashem for the נסים of the past. Whereas, in תפילת שמונה עשרה we say; גואל ישראל - In present and future tense - Hashem, the Redeemer of ישראל - כלל ישראל - because תפילה רחמי ניהו - when we Daven we are asking for Hashem's mercy. Similarly, and for the same reason, in קידוש, or other המצוות we say; אשר קדשנו במצותיו - In past tense - we praise Hashem who has sanctified us with His Mitzvos - Whereas, in תפילת שמונה עשרה of טוב שבת ויום טוב we say; קדשינו במצותיך - In future tense - we ask Hashem, sanctify us with Your Mitzvos.

9

נאמן

וחותם בגאולה

We conclude with a ברכה of גאולה

<p>In</p> <p>שמונה עשרה <i>we say</i></p> <p>גואל ישראל</p> <p>PRESENT & FUTURE</p> <p><i>תפילה רחמי נאמן</i> <i>we are asking for Hashem's mercy</i></p>	<p>In the הגדה and ברכות קריאת שמע <i>we say</i></p> <p>גאל ישראל</p> <p>In PAST tense</p> <p><i>Praising Hashem for the נסים of the past</i></p>
<p>Similarly...</p>	
<p>In שמונה עשרה of שבת ויום טוב <i>we say</i></p> <p>קדשינו במצותיך</p> <p>In FUTURE tense</p>	<p>In קידוש or other ברכות המצוות <i>we say</i></p> <p>אשר קדשנו במצותיו</p> <p>In PAST tense</p>

10 The Gemara continues; In שמונה עשרה we refer to Hashem as; אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב - We mention all three אבות, but conclude the ברכה only with; מגן אברהם - Because בך חותמין ואין היהיה ברכה, that אברהם, was a promise made to אברהם, that חותמין בכולן - we conclude the ברכה exclusively with אברהם.

10

In שמונה עשרה
we refer to Hashem as

אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב

?

But conclude only with

מגן אברהם

והיה ברכה
was a promise to אברהם

בך חותמין ואין חותמין בכולן

11 Similarly, the third ברכה after the הפטרה concludes with מגן דוד, in fulfillment of the promise ועשיתי לך שם גדול כשם הגדולים - That Dovid will have a big name like the אבות.

11 *Similarly...*

The THIRD ברכה after the הפטרה concludes with

מגן דוד

In fulfillment of

ועשיתי לך שם גדול כשם הגדולים

12 ...אמר רבא אשכחתינא לסבי דפומבדיתא דיתבי וקאמרי - Rava records a מחלוקת between himself and the סבי דפומבדיתא about how to conclude the ברכות of קידוש and דאבנא on שבת and יום טוב. The סבי דפומבדיתא hold - both in תפילה and in קידוש - On שבת we conclude; מקדש השבת - Because the holiness of שבת is קיימא וקיימא - set from the time of creation. On יום טוב we conclude; מקדש ישראל - Because the Jewish people establish when it shall be ראש חדש, which determines when the ימים טובים will be. רבא holds that in תפילה, both on שבת and יום טוב, we conclude מקדש ישראל, because דאבנא is generally done in public. In קידוש - on שבת we say מקדש השבת, and on יום טוב we say מקדש ישראל והזמנים, because it is generally done in private.

12 **אמר רבא**
אשכחתינא לסבי דפומבדיתא דיתבי וקאמרי ...

How to conclude the ברכות of קידוש and דאבנא on שבת and יום טוב

יום טוב	שבת	סבי דפומבדיתא
מקדש ישראל והזמנים	מקדש השבת	קידוש
מקדש ישראל והזמנים	מקדש השבת	תפילה
יום טוב	שבת	רבא
מקדש ישראל והזמנים	מקדש השבת	קידוש
מקדש ישראל	מקדש ישראל	תפילה

13 The גמרא concludes with anecdotes of how רב פפא and מרימר endorsed the opinion of the סבי דפומבדיתא, and even רבא did not object when somebody followed the סבי דפומבדיתא, indicating that he had changed his mind.

13 *The גמרא concludes...*

מרימר and רב פפא
endorsed the opinion of
הסבי דפומבדיתא

◆

רבא
Even
did not object
when somebody followed
הסבי דפומבדיתא
Indicating that he had
changed his mind

